

LUČATÍNSKE

16. december 2011 ročník V. / číslo 4

zdarma do každej domácnosti

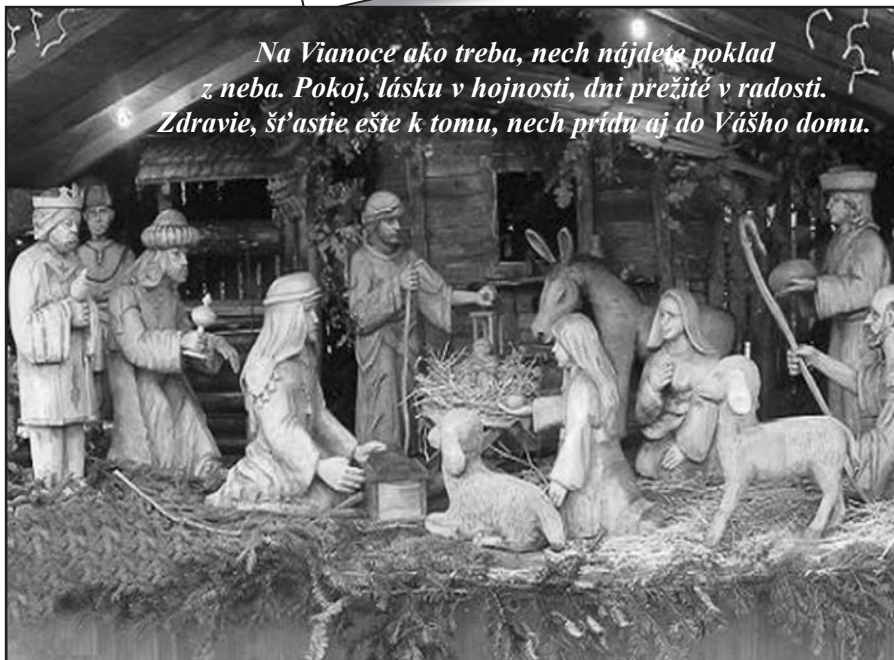
ZVESTI

Príhovor

Vážení spoluobčania,

blíži sa čas vianočných sviatkov. Sviatky spájajú a zhromažďujú členov rodiny, posilňujú putá a obnovujú narušené vzťahy. Sú vynikajúcou príležitosťou na prekonávanie predsudkov, na vzájomné odpustenie a vytváranie lepšieho rodinného spoločenstva. Dobré prežité sviatky sú skúsenosťou a bohatstvom pre celú rodinu, sú „chvíľou“, v ktorej sa v spomienkach vraciame do detských čias a ktoré chceme nanovo prežiť. K utuženiu vzťahov napomáha aj „sviatočná tvorivosť“ rodiny, ktorá prispieva k vytvoreniu a obohateniu pokladnice vlastných domácich tradícií. Udržiavanie a rozvíjanie rodinných zvykov dáva členom rodiny silný pocit spoločenstva. Čo je skutočný dôvod na oslavu Vianoc? Je snád' možné oslavovať Deň matiek bez srdečných prejavov lásky mamičke? Znamenalo by to, že sme zabudli na dôvod našej sviatočnej radosti. Začnime preto našu domácu prípravu na vianočné sviatky tým, že si uvedomíme ich skutočný a jediný dôvod, ktorým je príchod Božieho Syna ako človeka na svet. Vianočné sviatky sú bez svojho náboženského charakteru iba ozdobou, možno trblietavou a bohatou, ale zároveň prázdnu a smutnou.

Na Nový rok ten správny krok a úsmev po celý rok, aby duch a atmosféra Vianoc pretrvala vo Vašich srdciach čo najdlhšie, aby sme v priebehu roku 2012 dokázali riešiť problémy len s úsmevom na tvári a vo vzájomnej úcte. Vám prajú poslanci obecného zastupiteľstva a starosta obce.

Na Vianoce ako treba, nech nájdete poklad z neba. Pokoj, lásku v hojnosti, dni prežité v radosti. Zdravie, šťastie ešte k tomu, nech prídu aj do Vášho domu.

Od srdca k srdcu

Čas očakávania a ten, ktorý osvietil nočný čas

V čase, v ktorom sa vám chcem cez tieto riadky prihovoriť, je časom čakania. Čakanie patrí ku každodennému životu človeka. Čakať sa dá najrôznejšími spôsobmi. Vyvoláva v nás rôzne pocity a nálady.

Niekedy čakáme s netrpelivosťou, s nedôverou, strachom, inokedy s láskou, radosťou, nádejou a vernosťou. Po čakaní totiž prichádza stretnutie s tým, na čo alebo na koho som čakal. Ak to očakávanie je „Niekoľko“, dôležité je nielen to, na koho čakám, ale aj to, ako som sa na stretnutie s ním pripravil, či mám čo pri stretnutí poskytnúť a čím poslúžiť.

Advent je dobou čakania na „Hosta“ veľmi vážneho, veľmi cenného a veľmi vznešeného. Očakávame predsa príchod

našho Učiteľa a Záchrancu, ktorý prichádza, aby nám ukázal ako žiť život lásky, radosti a pokoja a, aby nás na takýto život patrične vybavil. Ako správne prežiť túto dobu čakania nám radí sv. Ján Krstiteľ: „Pripravte cestu pánovi, vyrovnejte mu chodníky! Obráťte sa, lebo sa priblížilo nebeské kráľovstvo.“ (Mt 3,2 Lk3, 4-5).

Čím hlbšie a pravdivejšie prežívame adventnú dobu, tým radostnejšie a plnšie budeme môcť prežiť Vianoce.

(Dokončenie na 7. strane)

...a opäť prišiel, a opäť mal plné vrece sladkostí

Kto? No predsa Mikuláš.

Sniežik nám síce nepoprášil cestu, iba sem tam spadla dažďová kvapka, ale my sme ho i napriek tomu vytrvalo čakali aj so svojimi rodičmi a starými rodičmi. Tie detičky, ktoré sa veľmi nebáli čerta, Mikulášovi dokonca zarecitovali aj básničku. A Mikuláš nás za to všetkých odmenil balíčkami plnými sladkostí. My mu sľubujeme, že celý rok budeme dobré a budeme počúvať svojich rodičov, aby nás o takomto čase o rok opäť navštívil.

Ďakujeme všetkým tetám a ujom, ktorí nám prispeli na bohaté sladké balíčky: MVDr. Dušan Hanzel - veterinárny lekár, BALTAXIA, s.r.o., - Ing. Mindaugas Sadauskas, COOP Jednota - členská základňa Lučatín, SLOVTEPMONT, a.s., - Jozef Ďureš, AUTODOPRAVA - Pavol Salón, Plesový výbor Lučatín.

Z rokovania obecného zastupiteľstva

Schválený rozpočet, dve nové VZN a smernica

Obecné zastupiteľstvo v Lučatíne dňa 14. novembra tohto roku schválilo rozpočet našej obce na rok 2012 ako vyrovnaný, keď tak v príjmovej časti ako aj vo výdavkovej časti je uvedená čiastka 186 248,- Eur. Poslanci ďalej schválili dve všeobecné záväzné nariadenia (VZN). VZN obce Lučatín č. 47/2011 o dočasnom obmedzení alebo zákaze užívania pitnej vody v čase jej nedostatku a o spôsobe náhradného zásobovania vodou a náhradného odvádzania odpadových vôd a VZN č. 48/2011 o zákaze prevádzkovania hazardných hier na území obce Lučatín. A pokiaľ si občania Lučatín budú chcieť spestiť napríklad

svadbu svoje oslavy ohňostrojom, v zmysle schválenej novej smernice pripravovaný ohňostroj musia oznámiť.

V bode „Rôzne“ rokovania obecného zastupiteľstva starosta obce Marián Piši informoval poslancov o vybudovaní novej vodovodnej a plynovej prípojky pre tunajší kultúrny dom. Doterajšie prípojky boli spoločné s COOP Jednotou a problémy vznikali predovšetkým pri fakturácii za spotrebované energie. V časti hospodárskej budovy patriacej základnej a materskej škole sa uskutočňuje betónáž podlahy. Priestor bude slúžiť našim požiarnikom ako sklad.

Predvianočný darček pre lučatínskych hasičov

Veľa šťastných kilometrov!

V piatok 25. novembra tohto roku sa v tunajšom miestnom parku konala milá slávnosť pri príležitosti odovzdávania hasičského auta Mitsubischi L-300 obci Lučatín. Hasičské auto prišiel jej starostovi Mariánovi Pišimu odovzdať štátny tajomník Ministerstva vnútra SR Maroš Žilinka, ktoré ho našej obci darovalo, za prítomnosti ďalších pozvaných hostí - riaditeľov banskobystričského Krajského riaditeľstva a Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru SR Dušana Sľuku a Martina Gazdika.

Slová vďaky za takpovediac predvianočný darček vystriedalo ďalšie odovzdávanie – tentokrát zo strany obce, ktorá dar, ako ináč, postúpila veliteľovi Dobrovoľného hasičského zboru v Lučatíne Petrovi Hraškoví. A tak sa v konečnom dôsledku z darovaného Mitsubischi budú tešiť predovšetkým hasiči.

Ešte predtým, ako sa tak stalo, nové auto slávnostne vysvätili zástupcovia cirkvi zo Slovenskej Ľupče, ktorí majú vo svojej pôsobnosti našu obec, dekan rímskokatolíckej cirkvi Mgr. Peter Ivanič a farár evanjelickej cirkvi augsburského vyznania Mgr. Ján Jakuš. Jeho posádke spoločne zaželeli veľa šťastných kilometrov, ale zasa v rámci zásahov k ničivým požiarom, aby ich bolo čo najmenej. K slávnostnej atmosfére piatkového popoludnia prispeli krátkym programom naši škôlkári a školáci.

Čo trápi našich občanov

(Odpovedá starosta obce **Marián Piši**)

• Kto pozval pána Solárika na odovzdávanie nového požiarného vozidla? Ak ho pozvala obec, tak sa pýtam, aké má pán Solárik zásluhy v obci alebo u požiarnikov?

- Na akciu odovzdávania hasičského auta boli pozvaní všetci občania obce v obecnom rozhlase. Vyhovel som prosbe štátneho tajomníka Ministerstva vnútra SR Maroša Žilinku, ktorý ma požiadal o stretnutie s Jozefom Solárikom, s ktorým sa priateli. Ako hostiteľ som nemohol túto jeho požiadavku ignorovať, to sa jedno-ducho nepatrí. Pán Solárik pracuje v organizácii na vedúcom riadiacom mieste, ktoré je priamo podriadené uvedenému ministerstvu.

• Prečo členky kultúrnej komisie pripravovali pohostenie pre hasičov?

- Členky kultúrnej komisie obecného

zastupiteľstva nepripravovali pohostenie pre hasičov, ale pre hostí, a pripravovali to na požiadanie vedenia obce. Lebo hasičské auto darovalo Ministerstvo vnútra SR Obci Lučatín a až následne Obec Lučatín ho dala do používania Dobrovoľnému hasičskému zboru (DHZ) v Lučatíne. Tomuto nedorozumeniu bolo možné predísť, keby si uvedená dáma našla chvíľku času a prišla sa opýtať na obecný úrad. Na záver sa chcem poďakovať všetkým, ktorí sa na uvedenej akcii zúčastnili, zvlášť sa chcem poďakovať tým, ktorí pomáhali pri jej realizácii, členkám kultúrnej komisie, členom DHZ, Anke Kočanovej a Zdenke Slivkovej za upečenie koláčov, našim duchovným ocom za vysvätenie auta a najmä našim deťom zo základnej a materskej školy za predvedený program. Veľmi ma mrzí, že ani pri takejto akcii v našej obci nevieme byť jednotní, tešiť sa z daru a prejaviť radosť. Aj tu hľadáme chyby a nedostatky.

Matrika za rok 2011

Prišli medzi nás:

Lukáš Kováč, Jakub Stolár, Michal Muška, Matúš Vereš, Marian Kováč

Blahoželáme k uzatvoreniu manželstva:

Václav Gebauer a Martina Búriková
Marek Kopča a Ivana Predajnianska
Jozef Baláž a Lucia Lakomčíková
Ján Majer a Ľubica Strhákova
Marek Slobodník a Zdenka Bakšová
Michal Hlinka a Meaghan Dauger Worth

Opustili naše rady:

Ján Konder, Július Bobák, Anna Šutková, Alžbeta Kasová, Martin Varhoľ, Bedřich Gebauer, Judita Kubečková

Pod'akovanie

Vyslovujeme vďaku všetkým spoluobčanom, ktorí sa prišli rozlúčiť s našim milovaným

Martinom Varhoľom

a tým zmiernili náš žiaľ nad jeho náhlým odchodom.

Ďakujeme za prejavy sústrasti a kvetinové dary. **Smútiaca rodina**

Pozvánky

Kultúrna komisia pri Obecnom úrade v Lučatíne

Vás srdečne pozýva

dňa 18. 12. 2011 o 16.00 hod.

do sály kultúrneho domu na

Dianočnú besiedku.

Program pre nás pripravili žiaci materskej a základnej školy.

Kultúrna komisia pri Obecnom úrade v Lučatíne

Vás pozýva na

Štefanskú veselicu

dňa **26. 12. 2011** do kultúrneho domu

Začiatok: o 19.00 hodine

Vstupné: 4,00 €/osoba

Hrá hudobná skupina

DUO EXCELLENCE.

Zaujímci sa môžu prihlásiť u

J. Kováčovej č. d. 109 (tel. č.: 4191206) do 18. 12. 2011

O občerstvenie a dobrú zábavu je postarané!

• O tom, že v našej obci máme výnimočných ľudí, je známe, k nim patrí aj **Ľubica Paločková, ktorá získala významne ocenenie - Diamantová Jánskeho plaketu.**

Zo života klubu dôchodcov

Slnčné dni jesene venované práci i oddychu

Pri stretnutí v dedine medzi spoluobčanmi padá často otázka: „Tak ako?“ Alebo: „Ako sa máš?“ Je to obligátna otázka, ale ja si myslím, že sa o nás niekto zaujíma, či už s dobrým úmyslom, alebo inak. Prehodíme pár slov, možno aj poklebetíme, ale pritom vždy rozmýšľame, čo podniknúť, prípadne urobiť.

Hoci sa slnečné leto vykradlo spolu s augustom, prišla jeseň, ale slniečko s nami zostalo. Tak poďme s hrabľami a metlami čistiť čo treba, napríklad cintorín. Celkom 21 členov klubu dôchodcov za šera v priateľskej atmosfére sme skončili s upratovaním cintorína s dobrým pocitom, že sme znova my, starší, podali pomocnú ruku nielen obci, ale vlastne nám všetkým. Ďalšia brigáda sa uskutočnila okolo železničnej stanice. V počte 14 členov sme zlikvidovali ohromné množstvo suchého listia. Prepáčte nám, občania Lučatina, že to popoludnie bolo zamorené dymom.

Ďalší krásny deň sme venovali turistike. Trasa viedla z Povrazníka. Hoci vial studený vietor, čistá obloha nám však priblížila všetko ako na dlani. Trávnaté lúky sa dotýkali Kremnických hôr, Malej Fatry, Prašivej. Elenkin Oravcovej „kuker“ bol super, všetko nám priblížil ako na dlani. Obdiv

patri nielen horám, ale aj ľuďom, ktorí si ich vážia. Boli vyčistené od kalamity, voľné priesmyky bez konárov a skál.

Prestávku sme si urobili na kolibe, kde

sa na pníku zjavil „Obrúsok, prestri sa!“ Z dvanástich ruksakov sme povyberali samé dobroty a pohostili sa. Vládla medzi nami družnosť, ochota a láska, ktorá ako keby patrila k tomuto vrcholu stretnutia. Domov sme prišli za bieleho dňa s predsavzatím, že sa tohto roku ešte raz zídeme na túre do Kúta. Všetkých vás pozývame.

Zora Senková

Chcú sa stať rovnocenným protivníkom pre súperov

Stolní tenisti bilancujú

Tento rok založené družstvo stolného tenisu pri TJ Mladost' Lučatin odohralo jesennú časť sezóny v súťaži ObSTZ. Keďže ani jeden hráč nášho družstva nemal žiadne skúsenosti s organizovanými súťažami, tak sme čo sa týka výsledkov, nemali ani veľké očakávania. Dosiaľ sme všetkých desať stretnutí prehrali. Z odpovedne dvakrát týždenne trénujeme a dúfame, že sa zlepšime natoľko, aby sme boli pre súperov rovnocenným protivníkom. Tréningov sa pod vedením trénera Petra Kána zúčastňuje 15 hráčov, v zápasoch najlepšie výsledky z našich dosiahli Pavol Vrabel' (9 víťazstiev), Peter Hraško (4 víťazstvá) a Peter Ružinský. Výkonnostný vzostup zaznamenali viacerí hráči,

najväčší Patrik Hruška, Samuel Hruška a Peter Fúdor. Podrobné výsledky, tabuľky a štatistiky si môžete prezrieť na webovej stránke:

www.stolnytenisbb.webnode.sk

Zroveň chcem poďakovať predsedovi TJ Mladost' Lučatin Marekovi Vojníkovi za ústretovosť pri zakladaní stolnotenisového oddielu, ďalej poslancom obecného zastupiteľstva a starostovi Mariánovi Pišimu za materiálne vybavenie, a taktiež Jarke Kováčovej, správkyne sály kultúrneho domu, v ktorej trénuje aj hráme súťažné zápasy. Na záver prajem všetkým ľuďom dobrej vôle spokojne strávené vianočné sviatky a úspešný vstup do nového roku 2012.

Miroslav Hruška, vedúci družstva

● **Vzadu zľava:** René Virág, Peter Hraško, Peter Ružinský, Pavel Kováč. **Vpredu zľava:** Samuel Hruška, Ján Šutka, Pavol Vrabel', Patrik Hruška, Peter Kán, Miroslav Hruška.

Môj názor

Dňa 25. 11. 2011 bola v našej obci veľká sláva. Obec dostala do užívania zánovné hasičské auto značky Mitsubishi L300. Na tejto udalosti sa zúčastnilo veľa obyvateľov Lučatina, ktorí boli, alebo sú spojení s hasičským zborom v Lučatine, ale aj ďalší občania. Udalosť to bola pekná, len niektorých spoluobčanov zarazil pohľad medzi pozvaných hostí. Po tejto udalosti ma pár občanov pristavilo a opýtali sa ma, ako sa pán Solárik pričínil o túto slávu, keď je medzi pozvanými hostami? Vraj ako poslanec by som to mal vedieť! Všetkých som odporučil s touto otázkou na pána starostu, len neviem, či sa táto otázka dostala až k nemu, tak sa pokúsím odpovedať ja. K príprave tejto akcie bol zvolaný výbor, ktorý sa skladal z piatich ľudí. Rozdebatovala sa príprava, kto čo zaistí, kto s čím pomôže, atď... Potom prišla téma koho pozvať z radov občanov. Ostal som zaskočený, keď starosta navrhol tohto spoluobčana. Oponoval som tým, že je to síce občan Lučatina, ale jeho činnosť v obci je pasívna a ktorý nemá nič spoločné s obcou ani s hasičmi. Starosta zdôvodnil jeho pozvanie tým, že ho pozná jeden pán z pozvaných hostí, na meno si už nepamätám, ktorý pride odovzdávať auto, tak nech sa vraj kamaráti stretnú. Tak to ma dorazilo. Kde sú občania, ktorí niečo pre túto obec spravili alebo stále niečo robia? Nebudem sa čudovať, keď aktívni občania prestanú pomáhať pri rozvoji obce, keď pán starosta má takýto hodnotový rebríček občana. Názor Petra Vrbického ml. na pozvanie tohto občana bol tiež dosť prizemný. Citujem: „Však nám dal 2% z daní, tak prečo by ho nepozval“. Pýtam sa Petra Vrbického ml., či boli pozvaní všetci, čo dali hasičom 2% z daní? Boli pozvaní sponzori, ktorí pomáhajú obci alebo hasičom pri každej súťaži alebo inej príležitosti? Asi nie! Vlastne určite nie! Tak oslava to bola veľká, sála praskala vo švíkoch! Podaktorí spoluobčania pozerali cez okná, no bohužiaľ kritéria pri výbere hostí sú veľmi tvrdé!

Dosť bolo kritiky! Touto cestou chcem poďakovať kultúrnej komisii a aj ostatným, ktorí zabezpečovali túto akciu, materskej a základnej škole za pekný program a všetkým zúčastneným. **Slávko Fúdor, poslanec obecného zastupiteľstva**

Zo života školákov

Školský rok sa rozbehol...

Začiatok školského roka sme úspešne zvládli. Všetko, čo bolo treba, sme popripravovali, a mohlo sa začať... Naši malí prváci s novým kamarátom ŠLABIKÁROM pracujú jedna radosť a ani matematika im nerobí žiadny problém. Starší žiaci zistili, že sa predsa len vlni niečo naučili a tak môžu úspešne pokračovať ďalej. A tak ubieha deň za dňom a my nabierame nové vedomosti a skúsenosti, ktoré, pevne veríme, budeme môcť využiť v našej ďalšej práci i v našom ďalšom živote. Ale nemyslite si, že sa stále iba „bifľujeme“. Máme aj rôzne iné aktivity, na ktoré sa vždy veľmi tešíme.

Október nám priniesol interaktívnu tabuľu

V októbri sme navštívili Štátnu operu v Banskej Bystrici, kde sme sa boli pozrieť na divadelné predstavenie PERINBABA. Bola to rozprávka, ktorú určite všetci dobre poznáte, a aj v nej, tak ako nakoniec v každej dobrej rozprávke, dobro zvíťazilo nad zlom a Jakubko si vzal za ženu svoju Alžbetku. Zlá macocha spolu so svojou dcérou dostali to, čo si zaslúžili a aj „SMRŤ“ sa zľakla a dala pokoj. Po predstavení sme sa plní dojmov vrátili späť do našej škôličky. V tomto mesiaci sme pripravovali aj program pre naše najkrajšie a najlepšie babky a babičky a pre našich milých a šikovných dedkov a deduškov. Dňa 22. októbra sme s ním vystúpili v kultúrnom dome, kde sme našim blízkym odovzdali aj malé darčeky, ktoré sme s veľkou láskou pripravovali a vyrábali. Veríme, že naše vystúpenie sa všetkým páčilo a že sme aj my svojou troškou prispeli k spríjemneniu jesene života našich starých rodičov. Ešte jedna

veľmi dôležitá vec sa udiala v tomto mesiaci. Hoci sme škôlička maličká, snažíme sa všetci pracovať najlepšie ako vieme a v tom nám vo veľkej miere pomáha aj náš pán starosta. Podarilo sa mu totiž pre nás zabezpečiť krásnu, veľkú a modernú INTERAKTÍVNU TABUĽU. No, a to vám je super vec. Nájdeme na nej všetko, čo potrebujeme pre vyučovanie, ale aj mnoho vecí pre zábavu či poučenie. Všetci s ňou pracujeme veľmi radi a žiaci nikdy tak radi neodpovedali pri tabuľi ako práve teraz. Ešte musíme odhaliť všetky jej ta-

jomstvá, pretože ich v sebe ukrýva veľmi veľa a my len postupne prichádzame na to, čo všetko sa v nej skrýva a čo všetko sa s ňou dá robiť. Takže o zábavu máme postarané. A verte, že práca s ňou nás tak skoro neomrzí.

Sokoliari aj s krkavcom Rumburakom

Po krátkych jesenných prázdninách sme mali v škole vzácnu návštevu. V tretí novembrový deň nás prišli navštíviť jastrab Hugo a Hery, výr Artuš, kuvik Kubo, krkavec Rumburak a sova Sova. Samozrejme, že tieto dravce neprileteli samé, ale prišiel s nimi aj profesionálny sokoliar ujo Dušan a predviedol nám ich v plnej kráse. Ukázal

Leňošenie v soľnej jaskyni

Aj tento rok, podobne ako vlni, sme si v rámci projektu „Škola podporujúca zdravie“ v mesiaci november odbehli poleňošit si do soľnej jaskyne v Kremničke. Boli sme tam štyrikrát aj spolu so škôlkarmi a všetkým sa nám tam veľmi páčilo. Poprehňali sme sa v morskej soli, vydolovali sme zopár pokladov, ale najmä sme poriadne zrelaxovali a dýchli morský vzduch, ktorý nám všetkým určite pomôže k tomu, aby sme v zime neboli chorí. Veríme, že takýto pobyt sa nám podarí zrealizovať aj na budúci školský rok.

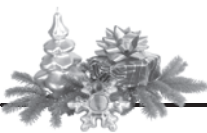
Lampiónový sprievod a mušky - svetlušky

Dňa 25. novembra sme v škôličke spolu so škôlkarmi mali milú slávnosť – lampiónový sprievod. Na hodinách výtvarnej výchovy sme pre nás aj pre maličkých vyrobili lampášiky a sprievod sa mohol začať. Ale ešte pred tým, ako sme sa pustili na prechádzku po obci, zúčastnili sme sa dôležitej udalosti, ktorá sa stala v tento deň. Odovzdávanie nového hasičského auta. Pripravili sme krátku program, s ktorým sme vystúpili a za odmenu sme dostali reflexné vesty. Takže nás bude vidieť aj z veľkej diaľky. No a potom sme sa už s rozsvietenými lampášikmi vybrali na prechádzku. Boli sme ako také mušky-svetlušky, ktoré rozdávali svetielko pre radosť a potešenie. Po prechádzke nás v jedálni čakal teplý čajík, ktorý nás zohrial, lebo sme aj trochu premrzli, aj chutný koláčik, ktorý nám dobre padol, lebo od obeda sme aj vyhladli. Keď sme všetko vypili a spakali, pobrali sme sa domov s krásnymi zážitkami.

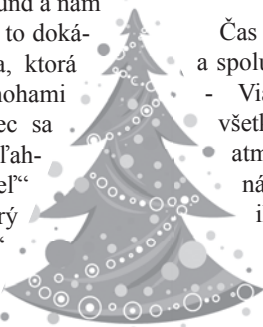
„Hadia“ žena bez začiatku a konca

V posledný novembrový deň sme dostali pozvánku do Ľubietovej na cirkusové predstavenie. My, keďže sme zvedaví, sme toto pozvanie prijali, a veru neľutujeme.

(Pokračovanie na 5. strane)

(Dokončenie zo 4. strany)

V predstvení vystupovali cirkusoví artísti z Ukrajiny a boli perfektní. Videli sme žonglérky a žonglérovi, ktorí žonglovali so všetkým možným aj nemožným, a to aj rukami a nohami. Videli sme slečnu, ktorá sa dokázala prezliecť z jedných šiat do druhých za pár sekúnd a nám vôbec nešlo do hlavy, ako to dokázala. Bola tam aj fákírka, ktorá dokázala dupať bosými nohami po rozbitom skle a vôbec sa neporezala, dokázala si ľahnúť na „klincovú posteľ“ a nerozrezal ju ani ostrý nôž. Videli sme aj „hadiu“ ženu, ktorá sa dokázala tak poskladať, že sme vôbec nevedeli, kde sa začína a kde sa končí. No, a samozrejme, ako v každom dobrom cirkuse, ani v tomto nechýbali klauni, ktorí nás dokázali po-

riadne rozosmiať a pobaviť. Predstavenie sa nám veľmi páčilo a bolo nám ľúto, že sa skončilo. No, budeme mať aspoň pekné spomienky a fotografie, ktoré si aj vy môžete pozrieť na našej stránke.

Škola rozvoniava naším domovom

Čas neúprosne letí, december je tu a spolu s ním aj najkrajšie sviatky v roku - Vianoce. V tomto období na nás so všetkých kútov dýcha čarovná a tajomná atmosféra, ktorú si nesmierne vychutnávame. Aj naša školička rozvoniava ihličím, zaodieva sa do slávnostného šatu a vôbec nevyzerá ako škola, ale skôr ako domov. A tak to má byť. Aj my sa usilovne pripravujeme na toto krásne obdobie. Pripravujeme program na vianočnú besiedku, pripravujeme darčeky pre našich najbližších, učíme sa tancovať, spievame koledy. S našim

programom vystúpime 18. decembra v kultúrnom dome, kde vás všetkých srdečne pozývame.

Keď Tichá noc zaznie sladko, sviečky sa rozhoria, privítame Jezuliatko, srdcia sa nám otvoria. Nech aj u nás sa rozbúši každé srdce blažené, rozleje sa radosť v duši a starosti zaženie. Preto odhodme aj my svoje starosti, otvorme svoje srdcia, aspoň na malú chvíľočku sa zastavme a vychutnajme si čaro vianočných sviatkov plnými dúškami. Nenaháňajme sa za drahými darčekmi, ale radšej si vychutnajme spoločnosť blízkych, posedme si pri stromčeku a zaželajme si len šťastie, lásku, zdravie. Keď budeme mať práve toto, budeme veľmi, veľmi bohatí.

Prajeme vám všetkým krásne, príjemné a ničím nerušené prežitie vianočných sviatkov v kruhu svojich najbližších.

Žiaci a učiteľky ZŠ Lučatín

Detičky už žijú sladkými medovníkmi

Školský rok 2011/2012 sme v lučatínskej Materskej škole v tohtoročnom septembri začali so 17 deťmi vo veku od troch do šiestich rokov. Od januára nového roku 2012 k nám pribudnú ďalšie tri detičky, ktoré dovŕšia vek tri roky a tak nás spolu bude 20 detí.

Od septembra sme už zrealizovali nie jednu zaujímavú akciu. Všetci sme sa tešili z krásnej jesene, ktorá nám ponúkla veľmi veľa rôzneho materiálu na jesenné aranžmá, ktorým sme si vyzdobili interiér našej škôlky. V mesiaci november sme mali „Oslavu svetla“ - tradičný lampiónový sprievod. Školáci pripravili aj pre

škôlkarov krásne lampióny, ktoré si deti hrdo niesli dedinou. Výzimení sme našli pohostenie u nás v školičke,

kde sme mali prichystané chutné jablkovo-orechové koláčiky (od tety kuchárky) a teplý čaj.

November prebehol a ani sme sa nenazdali a je tu Mikuláš so svojimi sladkosťami a očakávanie Vianoc. Spolu s deťmi si vianočnú atmosféru priblížime pečením medovníčkov

a písaním vianočných prianí Ježiškovi. Aj my, pani učiteľky, si želáme pre naše deti a nás veľa zdravia, pokoja a splnenie všetkých prianí a všetkým vám šťastie a spokojne prežité vianočné a novoročné sviatky.

Na záver mi ešte nedá, aby som sa nepoďakovala nášmu už nežijúcemu oteckovi Martinovi Varholovi za ochotu pomôcť pri akýchkoľvek prácach v materskej škole. Spomíname a ďakujeme.

Klára Slabeciusová,
riaditeľka MŠ

Zima v záhradke**Ako prežiť v pohode do jari**

Po krásnej slnečnej jeseni je tu zima so zamračenou oblohou a hmlami. Sneh nie je, pršalo málo, tak kto nepolieval, keď sa dalo, má zem suchú, až vysušenú. Hľuzy a cibule, ktoré ste ponechali v pôde, chráňte hrubou nástielkou. Použiť môžete piliny alebo kúsky kôry. Plamienky, vistériu obalíme novinami až do výšky jedného metra. Na noviny navíňte polyetylénovú fóliu, aby ste zabránili prístup vlhkosti.

Najviac sú mrazmi ohrozené dreviny z tropických a subtropických krajín. Ruže čajohybridy dôkladne zrežte a zvyšok zakryte čečinou alebo jutovým vrecom. Aj bežné druhy ako orgován, tamariška, škump, tavolník môžete pozakrývať čečinou alebo nástielkou. Vždy zelené druhy aj v zime vyparujú vodu, ktorú si nemôžu doplniť, lebo zem je pri koreni zamrznutá.

V ovocnom sade sú mrazy najviac nebezpečné pre čerešne, višne, marhule a broskyne. Najhoršie sú pre ne slnečné dni a mrazivé rána. Navlhnutá a zahriata kôra stromov ľahko praská nielen na kmeni, ale aj na hrubých konároch. Nezabudnite ich preto ponatierať teraz, ale aj na jar, vápenným

mliekom alebo bielou latexovou farbou. Roztokom nešetrite a náter zopakujte po každom silnejšom daždi. Osobitnú ochranu nepotrebujú ríbezle, egreše, čučoriedky a maliny.

Určite máte na zimu odložené ovocie. Ak ste ho nasušili alebo zamrazili, s úšchovou problémy nemáte. Ale napríklad jablká sú ohrozené rôznymi škodcami. Ak sa na jablku objaví červené krúžky, znamená to, že jablko je napadnuté štítničkou nebezpečnou. Mokrá hniloba vzniká najčastejšie poškodením šupky jablka. Veľké jablká bývajú často postihnuté hnednutím dužiny, preto ich treba zjesť prvé. Čiernu hnilobu spôsobuje huba monilia fructigena, patrí

medzi najčastejšie. Ja jablká balím, takže zhnité je oddelené od zdravého.

Ešte niečo k strukovinám. „Muškovitost“ hrachu a fazule spôsobujú zniarky. Sú to chrobáky. Hrachová má za rok jednu generáciu a samičky kladú vajíčka na vyvíjajúce sa struky. Zniarka fazuľová trvalo žije v skladoch a má za rok niekoľko generácií. Samičky kladú vajíčka na struky kedykoľvek, lebo larvy dokážu preniknúť aj cez tvrdú stenu strukov, alebo suchých semien. To znamená, že sa môžeme chrániť len pred zniarkou hrachovou. Po zbere a vysušení by ste mali vložiť semená hrachu aj fazule na 48 hodín do mrazničky, kde hynú všetky štádiá vývinu zniariok.

Dúfam, že zimu vaša záhrada prežije v pohode a že na jar mráz nespáli kvety stromov a zarodia aj orechy. Ale nielen záhrada, aj vy v zdraví prežijete zimu, navarte si dobrého bylinkového čaju a to ostatné už nechám na vás.

Prajem pekné Vianoce a šťastný nový rok.

Magdaléna Feiková-Filipová

Slovo na predvianočný čas

Keď radostná zvest' zneje nám - Boh na svet Syna dal - Otvor nám, Bože, srdca chrám, aby k nám zavítal. V pokore pomôž zdvihnúť hlas a volať - Vďaka, Bože náš! (Text: Lk 2,8-11)

A boli v tom kraji pastieri, ktorí nocovali na poli a strážili si v noci stádo. A hľa, anjel Pánov postavil sa vedľa nich a sláva Pánova ich osvietila. I báli sa bážňou veľikou. Ale anjel im povedal: „Nebojte sa, veď zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude všetkému ľudu, lebo narodil sa vám dnes v meste Dávidovom Spasiteľ, ktorý je Kristus Pán.“

Pán Boh vo svojej premúdrej rade to zariadil tak, že dáva človeku chvíle nielen všedné, pracovné, ale aj radostné a dôležité. A niekedy je tomu i tak, že obe z menovaných príležitostí sa stretnú v jednom a tom istom čase. Práve teraz máme takýto čas, keď radosť a dôležitosť je spojená v jedno vo Vianociach. Počas nich môžeme počúvať najdôležitejšiu správu zo všetkých správ: správu o narodenom Spasiteľovi, Záchrancovi celého ľudského pokolenia - Ježišovi Kristovi. Správu, ktorú vyslovili anjeli, keď Boží Syn vstúpil do tohto sveta. Nebesá sa otvorili a zjavilo sa množstvo rytierstva nebeského, aby spievalo najkrajší slávospev, ktorý kedy odznel: „Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle.“

V našej fantázii v súvis s touto správou by celkom určite mohol pokojne vyvstať obraz predstavujúci celý svet, ktorý s veľkou radosťou počúva posolstvo anjelov. V našich predstavách by celkom pokojne – úmerne dôležitosti tejto udalosti - by mohol vzniknúť obraz, v ktorom celý svet v jednej chvíli povstáva, aby sa radoval z toľko očakávaného Spasiteľa. No evanjeliová správa o tejto udalosti nám vydáva iné svedectvo. Že o tejto udalosti bola informovaná len malá skupina ľudí. Jej počet vlastne ani nevieme.

Boli to niekoľkí muži, ktorí si konali svoje povinnosti na betlehenských lúkach, kde pásli stáda oviec. Obyčajní, jednoduchí ľudia – pastieri. A predsa zvláštnym Božím úmyslom - oni boli oslovení a povolaní, aby ako prví boli svedkami tohto dôležitého posolstva. Posolstva oznamovaného prorokmi pred rokmi. Posolstva naplnenie ktorého čakal svet tak veľmi dlho. Svet a človek v ňom – v tom narodenom Spasiteľovi dostáva pomoc, ktorú tak veľmi potreboval. Pre situáciu, do ktorej sa vlastnou vinou dostal. Situáciu hriechu, ktorá poznačila ľudské pokolenie. V narodenom Spasiteľovi dáva Boh svetu ponuku nových možností, novú šancu. Od prvého anjelovho slova „Nebojte sa!“, môžeme vnímať čin Božej lásky smerujúci k dobru človeka. Kde totiž zaznieva: „Nebojte sa!“ – tam človek je pozývaný k dobrým veciam. Tam človek môže upustiť zo svojej strnulosti, zo svojho strachu. A tak tomu naozaj môže byť naplno, lebo v Ježišovi Boh prichádza za človekom, prichádza k človeku. Posol Boží postaví sa vedľa pastierov. Nestojí nezáúčastnene kdesi ďaleko, ale je v ich blízkosti. Boh stojí človeku v blízkosti. A to je veľmi dôležité! To láme ľady neistoty a strachu a pripravuje človeka na nové veci. Zlomí ľad neistoty a strachu u pastierov a slovo anjela pripravilo ich na dotyk nebeského sveta.

To, čo sa udialo pred rokmi v Betleheme môže sa uskutočniť i dnes pri nás. Lebo Boh zvestou anjela chce aj v nás zlomiť tú istú bariéru. Áno aj v nás – ľuďoch modernej doby. V ľuďoch tretieho tisícročia. V ľuďoch mnohých možností a vysokého sebavedomia. Lebo aj v nás – napriek tomu, že vyzeráme tak suverénne, je mnoho obáv vyslovených i nevyslovených, ktoré naplňajú naše vnútro. V súčasnosti nedá sa obísť a nespomenúť obavu drvivšej väčšiny populácie. Obavu

z opakujúcej sa ekonomickej krízy. Ekonomia Európy sa dostala do závozu a tým priamo úmerne je ohrozená existencia každého jedného človeka. Pre ľudí to znamená riešiť otázku každodenného chleba, pokrytie základných potrieb pre život. Obrázky z minulosti, z 30. rokov 20. storočia, nezostali v zabudnutí. S obavami sa pohrávame s otázkou, či davy nezamestnaných, muži, ženy, či deti schúlené na uliciach – stanú sa súčasťou aj našej prítomnosti?

Pravdou je, že nevieme, ako sa budú udalosti vyvíjať ďalej. No jedno vieme a pre nás to platí rovnako ako pre pastierov pri Betleheme: „Nebojte sa!“ Tam pastieri sa mali zbaviť strachu z toho, čoho svedkami stali sa súčasťou, keď sa ich dotkol nebeský svet. My sa môžeme zbaviť strachu z neistoty, ktorá nás obklopuje. To slovo: „Nebojte sa!“ - má aj tento účinok. Rovnako ako má účinok aj na množstvo ďalších našich obáv. I tých duchovných. Čo so mnou, keď som zlyhal, keď som ublížil, keď som nežil tak, ako som žiť mal. Na všetky tieto pochybnosti odpovedá Boh skrze anjela: „Nebojte sa!“ Dôvod k strate strachu a obáv tu je: „Lebo narodil sa vám“ - áno vám Spasiteľ, ktorý je Kristus Pán. V tom slovíčku vám môže vnímať každý jeden z nás osobne označenie, ktoré sa ho dotýka. „Narodil sa tebe Spasiteľ. Narodil sa ti Záchranca, Mesiáš. A to je niť, ktorá ťa chce viesť Tvojím životom. Dať ti radosť a pokoj.“

Prví sa o tom dozvedeli pastieri. Malá skupinka ľudí – povedali sme. A predsa sa o tom neskôr dozvedel celý svet. Lebo tí, ktorí túto správu počuli, prijali ju, uverili jej, poznali jej dôležitosť, odovzdali ju ďalej, aby aj iní mohli mať radosť z toho, že Spasiteľ, Mesiáš je tu. Je tu s nami, je blízko nás.

Mgr. Ján Jakuš, farár evanjelickej cirkvy augsburského vyznania v Sl. Ľupčí

Pokračovanie o ľudových piesňach, ktoré si spievali naši predkovia

Pre radosť, potešenie i zmiernenie žiaľu...

V júnovom vydaní Lučatínskych zvestí sme uverejnili niekoľko starých ľudových piesní. U našich čitateľov piesne vzbudili živý ohlas a mnohí prejavili záujem a úsilie prispieť k objaveniu ďalších starých pesničiek s pomocou starých rodičov a známych.

Kedysi naši ľudia spievali často. Spievali v čase oddychu, ale aj pri práci. Boli to predovšetkým piesne pastierske, lúčne spevy pri kosení a sušení sena, aj ľubostné piesne, piesne a popevky veselé i smutné, piesne o práci a mnohé iné. Veselé piesne, popevky, povedačky a riekanky pomáhali často prekonať únavu a neraz aj hlad:

„Sadaj, slnko, sadaj, za vysokú horu, ak nebudeš sadat', stiahnem ťa za nohu. Kebys slnko znalo, jak je ťažko robiť, ponáhlalo by sa, za horu zachodiť.“

„Héj, slniečko horúce, nepáľ že, ma nepáľ, héj, nech mi neuhorí, nech mi neuhorí, tá moja biela tvár. Kúska chleba nemám, ešte si zaspievam, héj ešte si zaspievam.“

Na lúkach, pri kosení a sušení sena, často zaznievali aj prekáračky – ženy o mužoch a opačne, ako napríklad:

„Zakášaj, zakášaj, ak si dobrý kosec, ak si nanič kosec, sadni si na kopec!“

„Hrabala, hrabala, čerta nahrabala. Od veľkého žiaľu, hrable dolámala.“

„Hej, keď si ja zaspievam, pustím po hore hlas, héj, veru ma môj milý, veru ma nepoznáš.“

Z ľubostných sa spievali napríklad tieto: „Do rána je malá chvíľa, vyprevaď ma moja milá, cez hory, cez hory, cez ten les, vyprevaď ma moja milá ešte dnes...“

„Ach, mamička, nič nevravte, čo milu-

jem, to mi dajte. Tú vašu dcérenku, Aničku, čo ju nosím vo dne v noci, nosím v mojom srdiečku.“

„Milý, milý, milujem ťa, za sto zlatých, vykúpim ťa. Nedajú a nedajú, lebo viacej takých chlapcov nemajú.“

„Neráňaj, neráňaj, zelenje padajú, takuo si dieuča ber, akuo ti dávajú, takuo si dieuča ber, akuo ti dávajú.“

„Horička, zelená, zelenaj sa. Moja milá, premilená, nevydaj sa. Ja sa vydať muožem, za teba nepuoždem, za teba, falošniku, nena-zdaj sa.“

Bolo počuť aj smutné piesne. Spievali si ich väčšinou dievčence v clivých chvíľach osamote:

„Sihote, sihote, zelenje sihote. Sihote, sihote, zelenje sihote - komuže je horšie, ako mne, sirote...“

**(Pokračovanie nabudúce)
Zdenko Filip**

Vianočné koledy — ich pôvod a význam

Na Slovensku sa s koledami ako piesňami stretávame najmä v predvianočnom a vianočnom období. Sú už súčasťou našej histórie a národného kultúrneho dedičstva. Ako sa formovali koledy a ako ich chápú vo svete?

Predpokladá sa, že samotné koledy ako oslavné piesne majú pôvod v Rímskej ríši - oslavách nového roka - calendae. Odtiaľ pochádza aj používanie tohto slova u rôznych národov a národnosti.

U Slovanov sa koledy zväčša chápú ako ľudové piesne spievané pri príležitosti veľkých cirkevných sviatkov napríklad v období Vianoc. Bohatú tradíciu majú u Slovákov, Čechov, Ukrajincov, Rusov a Bulharov. V Srbsku sa tieto oslavné piesne nazývajú tiež koleda, v Slovinsku kolednica, u Rusov, Ukrajincov a Bielorusov - коляда. V Poľsku majú tieto piesne tiež veľkú popularitu a nazývajú sa koledy. U týchto národov môže byť význam slova koleda chápaný širšie alebo naopak užšie ako ho chápeme my. Zároveň napríklad u Rusov a Poliakov je veľa kolied, ktoré nemajú len ľudový pôvod - boli skomponované. U Rumunov je koleda colinda, u Francúzov tsalenda u anglicky hovoriacich - Christmas Carol. U Grékov v Grécku a na Cypre je to Kálanda, u Nemcov a Rakúšanov je to Weihnachtslied.

Keďže Vianoce sú slávené v rôznych štátoch sveta, najznámejšie vianočné koledy a piesne boli prekladané do jazykov mimo svojho originálneho pôvodu. Medzi takéto najznámejšie skladby patrí Tichá noc - Stille Nacht, ktorá bola preložená snáď do všetkých jazykov na svete. Vznikla v roku 1818 a jej autormi sú Joseph Mohr a Franz Xaver Gruber. Veľmi známa je aj koleda

Adeste Fideles, ktorej autorom textu je John Francis Wade. Z latinského textu bola tiež preložená do rôznych jazykov sveta. In Dulci Jubilo patrí medzi najstaršie doteraz spievané koledy. Vznikla v prvej polovici 14. storočia a jej pôvodný text je latinsko-nemecký. Zaujímavý je aj pôvod vianočnej piesne Carol of the Bells, melódia ktorej pochádza z ukrajinskej piesne.

Aj keď nám už často splýva význam slov koleda a vianočná pieseň, vianočné koledy sa viažu k sviatku narodenia Ježiša Krista, kým vianočné piesne sú koncipované širšie a viažu sa k vianočnému obdobiu, ako napr. Rolničky, Rolničky, O Tannenbaum, Jingle Bells. Koledy tak tvoria jednu zo súčastí vianočných piesní.

Jedna z najznámejších piesní:

Tichá noc, svätá noc

Tichá noc, svätá noc!

Všetko spí, všetko sní,

sám len svätý bdie dôverný pár,

stráží Dieťaťko, nebeský dar.

Sladký Ježiško spí, sní,

nebesky tíško spí, sní.

Tichá noc, svätá noc!

Anjeli zleteli,

najprv pastierom podali zvesť,

ktorá svetom dnes dáva sa niest':

Kristus, Spasiteľ je tu,

Tešiteľ sveta je tu!

Tichá noc, svätá noc!

Nežná tvár, lásky žiar

božsky rozsiera v jasličkách tam:

bije záchranná hodina nám

v tvojom zrození, Boh Syn,

Ježiško, Lásko, Boh Syn!

Tip na slávnostne prestretý stôl

Ovocný koláč s rumom

Suroviny:

100 g madlí, 100 g hrozienok, kandizovanej citrónovej a pomarančovej kôry, 0,5 dl rumu, 200 g masla, 150 g práškoveho cukru, pol vanilkového struka, 1 lyžička škoric, 3 vajcia, 250 g polohrubej múky, rum na pokvapkanie, práškový cukor na posypanie.

Postup:

Mandle zomelieme, zmiešame s pokrájanými hrozičkami, pokrájanou kandizovanou pomarančovou i citrónovou kôrou a zalejeme rumom. Maslo, cukor, potlčenú vanilku a škoricu vymiešame na hladký krém. Potom primiešame po jednom vajcia a postupne múku. Nakoniec pridáme mandľový zmes a všetko spolu premiešame. Cesto dáme do vymastenej a múkou vysypanej formy tvaru štvorlístka (alebo do formy ľubovoľného tvaru) a upečieme v stredne teplej rúre. Hneď po upečení vyberieme z formy. Vychladnutý koláč vložíme späť do formy, pokvapkáme rumom, necháme chvíľu odležať a posypeme cukrom.

Na zahriatie počas pôstu

1 dcl cukru skaramelizujeme, pridáme maslo, od oka a chuti. Pridáme jednu malú lyžičku medu - rozpustíme, prilejeme 1 dcl vody - rozpustíme. Nakoniec pridáme 2 dcl alkoholu (rum, vodka...), keď zovrie, odstavíme a pijeme ešte horúce.

Čas očakávania a ten, ktorý osvietil nočný čas

(Dokončenie z 1. strany)

Vianoce znamenajú príchod Svetla a Lásky na tento svet, do nášho života.

Aby som mohol objaviť toto Svetlo a Lásku, musím byť pripravený a otvorený pre naše stretávanie sa s Bohom.

Pri tom čakaní a neskôr pri slávení príchodu Svetla na zem nesmieme zabudnúť, moji drahí, že Boh, Ježiš k nám prichádza v najrôznejších podobách: v prvom rade v našom blízkom, v našich vzťahoch k ľuďom a veciam, vo sviatosťiach vo svojom Slove... A tak sa zastavme! Na venci horia sviece a v dialke už počuť spev anjelov: „Sláva Bohu na výsostiach a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle“.

Aj keď určite budeme musieť riešiť mnohé záležitosti súvisiace s prípravou Vianoc, ale nezabúdajme na fakt, že bez vnútorného pokoja je naše zháňanie sa často len klamlivým zdaním spokojnosti.

Započúvajte sa do slov, ktoré nám hovorí Ježiš sám: „Hľa, stojím pri dverách a klopem. Kto počúvne môj hlas a otvorí dvere, k tomu vojdem a budem s ním večerať a on so mnou.“ (Zj 3,20). Otvorme mu svoje dvere nie len na svojich príbytkoch, ale v prvom rade dvere svojho srdca, nech aj v našej obci v Lučatíne sa v tú presväťú noc rozžiarí svetlo, ktoré osvieti temnoty ľudského srdca. Nezabudnime tohto „Hosta“, ktorého sme čakali, pozvať k našej štedrovečnej večeri...

Ja, ako Váš duchovný pastier, Vám v tomto čase adventu, ale i v čase vianočných sviatkov, kedy Boh prišiel medzi nás, so srdca prajem spoznať, že „Boh je tu“.

Požehnané a Kristovou láskou naplnené vianočné sviatky, ale i celý budúci rok Vám, obyvateľom obce Lučatin, želá a u novonarodeného Spasiteľa vyprosuje

Vdp. Mgr. Peter Ivanič, dekan

Náš spoločný darček pre divákov

Veľké poďakovanie sa všetkým fanúšikom a priaznivcom TJ Mladost', ktorí pomáhajú pri výstavbe novej zastrešenej tribúny na našom futbalovom ihrisku. Veríme, že vás tým potešíme, skvalitníme návštevu našich zápasov a určite to bude náš spoločný darček pre divákov. Naďalej sledujte informácie na www.lucatin.eu, kde sa dozviete informácie o činnosti TJ Mladost' (futbal, stolný tenis, zumba). **Marek Vojník, predseda TJ Mladost' Lučatín**

Umiestnenie našich po jesennej časti ročníka 2011/2012

P.č.	Názov	Počet stretnutí	Výhry	Remízy	Prehry	Skóre	Body	+/-
1.	ŠK Hronec	13	9	0	4	35:21	27	14
2.	FK 1928 Jasenie	13	8	2	3	39:19	26	20
3.	Mier Mýto pod Ďumbierom	13	7	4	2	26:14	25	12
4.	Tatran Čierny Balog	13	8	0	5	31:13	24	18
5.	Partizán Osrblie	13	7	3	3	28:17	24	11
6.	Sokol Bravčovo	13	7	2	4	32:21	23	11
7.	ŠK OPL Poniky	13	7	1	5	33:20	22	13
8.	ŠK Sokol FO Staré Hory	13	7	1	5	21:25	22	-4
9.	Mladost' Lučatín	13	5	2	6	33:31	17	2
10.	Tatran Podkonice	13	4	2	7	17:31	14	-14
11.	Tatran Harmanec	13	4	0	9	34:39	12	-5
12.	ŠK Heľpa	13	3	2	8	13:40	11	-27
13.	Družstevník Baláže	13	2	4	7	24:43	10	-19
14.	Partizán Dolná Lehota	13	1	1	11	10:42	4	-32

Vyhodnotenie súťaže: Tak začínali...

Do súťaže, ktorú sme uverejnili v minulom vydaní LZ, sa ako prvý zapojil a aj správne na dobovej snímke označil a pomenoval aktérov priateľského futbalového zápasu na starom ihrisku v Lučatíne **Jozef Kereš**. Pávom mu patrí sľúbená hodnotná cena od autora série článkov „Tak začínali.“ Jána Šutku. Pokiaľ ste tipovali aj vy, môžete si overiť správnu odpoveď. **Na snímke stoja zľava: Miroslav Chovan, Pavol Tomčík, Július Kasa, Vendelín Pliešтик, Milan Mesík, Ladislav Barta st., Stanislav Ďurčík, Ján Fraňo, Vojtech Cích, Ivan Bobok st., Vilmoš Greksa, Marian Kliment. Kľačia zľava: Milan Dvorský, Július Slivka, Rastislav Majer st., Daniel Kasa, Maxo Šimeček, Ivan Filip, Vladimír Greksa, Ján Bobák a dolu kľačí Jozef Kereš.**

Mariášová liga po základnej časti

Lučatín „bronzový“

Posledným turnajom, ktorý sa odohral v piatok 25. novembra 2011 v Podlaviciach, sa skončila základná časť súťaže družstiev v športovom mariáši.

Po výhre v prvom a treťom turnaji vyhrali aj v tomto poslednom piatom hráči nášho Lučatínského mariášového klubu v zostave – **Ján Šutka, Ján Duda, Pavol Ris, Pavol Galata, Ján Košík a Jozef Pejko.**

Celkové poradie po jesennej časti súťaže:

1. Zvolen	5	117
2. Harmanec	5	126
3. Lučatín	5	135
4. B. Bystrica	5	204
5. Rudlová	5	247
6. Podlavice	5	254
7. Mičiná	5	260

Vianočný stolnotenisový turnaj

Oddiel stolného tenisu organizuje pre širokú verejnosť dňa **17. decembra 2011 (sobota) od 10.00 hod.** **Vianočný stolnotenisový turnaj** v troch kategóriach (muži, mládež, ženy a dievčatá).

Záujemcovia sa môžu prihlásiť v deň konania turnaja od 9.00 hod. v sále Kultúrneho domu v Lučatíne. O cene pre najúspešnejších a občerstvenie bude postarané.

LUČATÍNSKE ZVESTI Noviny o dianí v Lučatíne 4/2011. Vydáva a distribuuje zadarmo do všetkých domácností obec Lučatín. **Redakcia:** Jana Šutková, Marián Piši, Jarmila Kováčová, Anna Chovanová. **Grafické spracovanie:** Marta Pokošová. **Tlač:** Tlačiareň D&M Slovenská Lupča. E-mail: obec.lucatin@stonline.sk

Bodka za číslom: Krásny a veselý Silvester, do nového roka oceán šťastia, more lásky, rieku priateľstva a potok zdravia, pramienok nádeje a ani kvapku sklamaní.

OBEČNÁ KRONIKA LUČATÍN (3)

(Pokračovanie z minulého čísla)

- V rokoch 1920 - 1930 boli poriadané tanečné kurzy vtedajších moderných tancov (valčík a pod.) v obecnom dome. Na záver kurzu vyhlasovali pre spretenie aj najkrajšiu účastníčku kurzu.

- Za priekopnícky čin možno označiť vydanie pravdepodobne prvej pohľadnice dediny Lučatín. Ide o montáž štyroch pohľadov na dedinu. Vydanie zabezpečilo Potravné družstvo Lučatín pod vedením Emila Šefranku v roku 1925. Zachoval sa pravdepodobne len jeden exemplár a je nalepený v knihe *OBEČ LUČATÍN* od Jána Muránskeho.

- V roku 1925 bola zriadená ľudová knižnica.

Zbierky

Okrem spomenutých akcií, z ktorých čistý zisk darovali na osvetovú činnosť, boli organizované aj príležitostné zbierky. Aj napriek ťažkým povojnovým rokom občania aspoň skromne prispeli, napr.:

- v júli 1923 na Štefánikov pomník 164,- Kčs
- v roku 1923 pre vypálenie dediny Bacúch
- v roku 1923 na zemetrasenie v Japonsku 14,40 Kčs
- v roku 1924 na Masarykovu ligu 25,- Kčs
- v roku 1928 venovali 350,- Kčs z výnosu divadelného predstavenia, ako základinu na postavenie pomníka padlým občanom Lučatina v prvej svetovej vojne.

Škola a vzdelanie

Koncom 19. a začiatkom 20. storočia študovali niekoľkí naši občania na stredných školách. V rokoch okolo 1910 vychodili Hospodársku školu v Brezne Jozef Šefranko (brat Emila Šefranku) a Jozef Muránsky. Pravdepodobne prvým vysokoškolským občanom Lučatina bol Emil Muránsky (1886 - 1924). Vyštudoval právo v Budapešti, pochovaný je v Lučatine. Ďalším bol Ľudovít Šefranko (1902 - 1976). Vyštudoval teológiu v Bratislave a bol evanjelickým farárom.

Po prvej svetovej vojne absolvovali strednú školu, okrem iných:

Gejza Slameň (1906 - 1974) - učiteľ, neskôr profesionálny herec
Vilma Kerešová (1907 - 1991) - učiteľka
Július Slobodník (1907 - 1983) - učiteľ
Ján Šutka (1910 - 1979) - učiteľ
Konštantín Kasa (nar. 1910) - učiteľ
Marienka Gondová, vyd. Orgonášová (nar. 1914) - učiteľka
Ján Gonda (nar. 1913) - študoval na ob-

chodnej akadémii

Anna Gondová (nar. 1918) - učiteľka

V tom čase študovali na vysokých školách:

Ján Muránsky (nar. 1913) - poľnohospodársky inžinier, študoval na Vysokej škole poľnohospodárskej v Brezne

Jozef Dvorský (nar. 1919) - právnik, študoval na Slovenskej univerzite v Bratislave

Július Muránsky (1919 - 1987) - lekár, študoval na Slovenskej univerzite v Bratislave.

Študovali väčšinou výborní žiaci, ktorí preukazovali nadanie v ľudovej škole a mali pokročilejších a pritom majetnejších rodičov. Celkove bol ale malý záujem o vzdelanie a možnosti na štúdium aj v medzivojnovom období sú ešte stále obmedzené. Dokazujú to aj údaje v školskej kronike, napr.: na konci školského roku 1930/31 postúpilo do meštianskej školy päť dievčat, jeden chlapec a do gymnázia jedno dievča, z celkového počtu 86 všetkých žiakov v škole.

V ďalších rokoch sa tento pomer zlepšoval a v rokoch 1937 - 1939 už nebolo takmer žiaka, ktorý by nebol pokračoval v učení v meštianskej škole, prípadne v gymnázii, aj keď meštianku niektorí nedokončili.

Zaujímavosti zo školy

- Škola mala vzácnu návštevu. Dňa 16. 6. 1922 sa doviezol na automobile správca školského referátu, aby urobil inšpekciu školy
- Dňa 28. 6. 1922 organizoval učiteľský zbor majáles pre deti k ukončeniu školského roku na ihrisku pred Hornou dolinou. Podávali sa párky a malinovka. Výnos z majálesu 147,50 Kčs bol určený na knižnicu
- Počas školského roku 1921/22 sa nevyskytla žiadna choroba, dochádzka žiakov bola dobrá
- V roku 1922 zakúpili do školy 11 umeleckých reprodukcí, zemeguľu a rôzne fyzikálne prístroje
- V školskom roku 1923/24 bol založený Dorast Červeného kríža. Staral sa o výzdobu tried kvetmi a opatroval kvety v oblokokoch
- Ručné práce pre dievčatá začala vyučovať v školskom roku 1923/24 učiteľka Alžbeta Markovičová
- Školské deti na výlete v Banskej Bystrici 31. 5. 1924 pri príležitosti školskej výstavy kreslenia písomných a ručných prác.

S radosťou sa ho zúčastnili skoro všetci žiaci. Navštívili tiež Múzeum mesta B. Bystrica. Domov sa vracali obohatení a s krásnymi dojmami

- V roku 1925 boli žiaci na výlete v Železiarňach v Podbrezovej, prijalo ich aj predstavenstvo fabriky

- V lete 1929 žiaci podnikli v deň stromkovej slávnosti asi prvý spoločný výlet do prírody

- Prvý odposluch rádiom v škole bol údajne v školskom roku 1929/30

- Žiacka knižnica mala 207 zväzkov v roku 1933/34

- V roku 1930 bolo utvorené rodičovské združenie školy a bolo v ňom 40 členov

- Prvé „svetelné obrazy“ boli premietané v školskom roku 1930/31 členmi okresného osvetového zboru, spojené s prednáškou.

Divadlo

Prvé divadelné vystúpenie s kratšou hrou „Povinnosti“ bolo pravdepodobne v decembri 1919 a zisk 275,- Kčs bol určený na zriadenie žiackej knižnice. Prvé predstavenie celovečernej divadelnej hry „Ženský zákon“, ktoré nacvičila mládež, bolo na Veľkú noc asi v roku 1924 a hralo sa v škole. Ďalšou hrou bol „Starý zaľúbenec“ od Laskomerského.

Predstavenie bolo už na svojpomocne vyrobenom javisku. Zásľuhu na dekoráciách mali učiteľ Náter, Ján Stacho tunajší maliar a Gejza Slameň, v tom čase žiak učiteľského ústavu. V roku 1925 sa mládež poskladala a kúpila aj oponu. Potom nasledovali hry: Páva, Emova vernosť, V službe, Matka a dcéra, Pytačky, Očennáš. Neskôr boli predstavenia v obecnom dome, potom aj v krčme, kde bolo viac miesta. Zisk z divadelných predstavení bol až do roku 1935 použitý na nákup kníh do žiackej a obecnej knižnice a tiež na pripravovanú výstavbu pomníka padlým občanom v prvej svetovej vojne. Hry nacvičoval správca školy Martin Lacko.

Divadelníctvo sa v obci ujalo, tešilo sa všeobecnému záujmu občanov a patrilo k najúspešnejším v kultúrnej činnosti.

V niektorých rokoch boli nacvičené aj dve divadelné hry a to v časoch, keď evanjelická a katolícka mládež súťažili medzi sebou o kvalitnejší výkon a divácky úspešnejšiu hru. Z tohto obdobia sa spomínajú hry: *Rozmarín*, *Pytliakova žena*, *Hora volá*. Niektoré predstavenia sa opakovali pre veľký záujem divákov.

Rozmach divadelníctva pokračoval aj potom, keď krčmár Siman postavil za krčmou „Pod slnkom“ veľkú divadelnú sálu s javiskom a tiež kolkáreň. Naši divadelníci vystupovali aj v Hiadli a Medzibrode.

Šport

Šport, v pravom význame tohto slova, začal futbalom. Začalo sa hrať – kopat' do lopty, vlastnoručne vyrobenej z rôzneho materiálu, len tak pre zábavu, približne v rokoch 1919 - 1921. V rokoch 1922 až 1926 je už zaznamenávaná občasná organizovanosť, hrávajú sa futbalové zápasy. Hrávalo sa najprv na zelenej lúke v Bukovienke, neskôr na Školskej za Hronom, kde urobili priaznivci tejto hry futbalové ihrisko v lete 1922. Dňa 4. júna 1932 bol založený - pod ochranou Športového klubu Šalková - športový klub ŠK Slávia Lučatín. Jeho prvým predsedom bol Július Gregor - Dobošovie (podľa Jána Šutku ml.: „Tak začínali“, vydal Okresný futbalový zväz Banská Bystrica, 1922, autor je našim občanom).

Chlapi hrávali často kolky a medzi sebou súťažili, hrávali tu aj chlapi z okolitých dedín.

Dostatok športovania – pohybu mali aj u nás deti každý deň. Najčastejšími pohybovými hrami detí bola obhaňka, schovávačka, v zime kĺzanie, sánkovanie, neskôr lyžovanie a bruslenie. Chlapci hrávali ešte pakeky, kampu, pigu a s marmanmi na jamku.

Spoločný výlet našej mládeže bol 22. 4. 1926 na Kopu. Bol to asi prvý organizovaný výlet a zachovala sa z neho aj fotografia.

Náboženský život

Ako obyvatelia poddanskej obce boli členmi tej cirkvi ako pán na Ľupčianskom zámku, takže raz boli katolíkmí, inokedy evanjelikmi. Nemali cirkevný zbor ani kostol, obidve cirkvi jestvovali len ako filie. Do kostola chodili do Slovenskej Ľupče. Farári chodievali do Lučatína len na výročné sviatky, alebo príležitostne. V druhej polovici 20. storočia farári obidvoch cirkví vychádzajú viac v ústrety našim cirkevníkom a odbavujú pobožnosti častejšie, v poslednom období už pravidelne v určenej nedele.

Cintorín je rozdelený pozdĺžne na ľavú katolícku a pravú evanjelickú časť. Na vrchu cintorína je na konci stredového chodníka umiestnený kríž. Hodno spomenúť, že v cintoríne sa nachádzajú železné náhrobné kríže, ktoré sú súčasťou dobovej kultúry a dotvárajú kolorit cintorína. Sú liatinové, takmer všetky zobrazujú ukrižovanie, prípadne majú aj ďalšie symboly. Z niektorých sú už symboly z časti odlomené. Je ich sedem, všetky sú umiestnené na katolíckej strane. Pochádzajú z 19. a začiatku 20. storočia.

Udalosti

- *Veľká povodeň bola v roku 1913*

- *Na jar v roku 1927 bola znovu veľká povodeň a hladina vody bola o 60 cm vyššia ako pri povodni v roku 1913*

- *V januári a februári v roku 1929 boli veľké mrazy. Podľa záznamu v školskej kronike bolo prerušené aj vyučovanie v dňoch 15. až 23. februára*

- *Začiatkom tohto storočia sa zabili tetka „zajačka“ v Hornej doline. Pod ťarchou batohu spadli strmým svahom do jarku.*

Tridsiate a štyridsiate roky

Politický pohyb koncom tridsiatych rokov mal odraz aj na zmýšľanie našich občanov, aj keď oveľa menej ako v mesiacoch. Dopad tohto pohybu sa priaznivejšie prejavil v hospodárskej oblasti.

Hospodárske pomery

Obec sa naďalej rozvíja, predovšetkým v druhej polovici 30. rokov aj napriek nedostatku finančných prostriedkov. Veď po zavedení elektriny - okrem časti Kutina - ostala obci dlžoba, ktorá každým rokom narastala, lebo obec nebola schopná platiť ani úroky. Dlžoba bola vysporiadaná až na jar v roku 1943 tak, že ju v plnej výške odpísali. Z finančných dôvodov obec neprijala viaceré ponuky, ako napr.: v roku 1930 obecné zastupiteľstvo nesúhlasilo so zavedením telefónnej stanice na notársky úrad. Z iných dôvodov, napr. v roku 1932 a opakované v roku 1933, nesúhlasí s vybudovaním riadneho, definitívneho futbalového ihriska na školskej lúke pre Športový klub Slávia Lučatín. Dovtedy sa hrávalo ešte len na dočasnom ihrisku bez terénnych úprav.

Letná maštaľ na Čiernochove

V roku 1933 bola dokončená letná maštaľ na Čiernochove pre mladý dobytok – jalovinu. Projekt vyhotovil Ondrej Majling z Rudlovej, stavebné práce robil Juraj Lichý zo Sásovej. V liste Krajinského úradu v Bratislave sa v tejto súvislosti uvádza: „Prvá stavba (takejto maštale) na strednom Slovensku, ktorá bude prípadne slúžiť za príklad iným...“

Poštový úrad

V roku 1935 bola na pošte zriadená telefónna ústredňa, verejná telefónna hovorňa, telegrafická stanica a následne aj účastnícka telefónna stanica na notárskom úrade.

Striekačka

Motorovú striekačku zakúpila obec v roku 1934 na splátku. Listom z 5. 6. 1934 prosí vrchnosť o poskytnutie podpory na jej nákup. Prvá ručná striekačka z roku 1890 už dosluhovala a proti zničujúcim požiarom bola málo účinná.

Obecný dom

V roku 1934 bola dokončená prestavba obecného domu (poradové číslo 19) pre potreby notárskeho úradu a byt notára. Obecné zastupiteľstvo rozhodlo na tento

účel nakúpiť na dlh drevo od urbariátu a tehly z miestnej tehelne a požičať si od občanov. Pôžičku poskytli: Emil Šutka od Konôpkov 4000,- Kčs a Ján Lakomčík 4000,- Kčs. Prácu sa rozhodli urobiť vo vlastnej réžii - pracovali naši nezamestnaní občania. Robili za jeden stravný listok v hodnote 10,- Kčs a prídavok 4,- Kčs, spolu za 14,- Kčs za 10 hodín denne. Začiatok prác bol 24. 5. 1934, pracovalo 30 až 35 robotníkov denne a práce trvali len 90 dní. Prestavba si vyžiadala náklad 41 585,15 Kčs. Na zaokrútenie chýba 20 000,- Kčs, obec preto žiada Krajinský úrad v Bratislave dňa 16. 8. 1934 o finančné zaokrútenie tejto čiastky. Dom je majetkom obce a za prenájom miestností pre notársky úrad a byt vedúceho notára prispievajú aj prislúchajúce obce Moštenica a Hiadeľ. Pre úrad boli vyčlenené dve miestnosti a byt pre notára mal tri izby, kuchyňu, komoru, kúpeľňu, vo dvore bola dreváreň, prádelňa a miestnosť pre archív. Prestavbou boli vytvorené dobré a primerané podmienky pre správu notárskeho úradu. Radosť z vykonanej práce bola veľká a dňa 26. 8. 1934 bola oslava, s takýmto programom:

- *slávnostné zasadnutie obecného zastupiteľstva v miestnosti notárskeho úradu,*
- *posviacka obecného domu,*
- *posviacka novozakúpenej motorovej striekačky,*
- *verejné cvičenie hasičov,*
- *Pudová veselica.*

Pozvanie na oslavu dostali predstavitelia obidvoch cirkví, obce Slovenská Ľupča, Moštenica, Hiadeľ, Ľubietová, Medzibrod, ďalej škola v Lučatíne a Železničný úrad v Lučatíne. Pozvaní boli aj Vladimír Polívka - poslanec Povstaleckej snemovne Národného zhromaždenia Republiky Československej - písomne sa ospravedlnil a poďakoval za pozvanie. Ďalej boli pozvaní Martin Rázus - poslanec, Ján Lacko - senátor, obyvateľ zo Slovenskej Ľupče a ďalší. Prítomnosť Martina Rázusa na tejto oslave nie je istá.

Dňa 30. 11. 1934 obec žiada vyhotoviť regulačný plán dediny, úpravu ciest a rieky Hron. Koná tak na podnet štátu, ktorý na tento účel poskytuje finančnú podporu. Pravdepodobne bolo upravené riečište Hrona.

V dedine pribudol druhý obchod so zmiešaným tovarom, ktorý si otvoril František Mištarka z Ondreja začiatkom 40. rokov v dome č. 96, do ktorého sa aj nasťahoval s rodinou. Koncom 30. až začiatkom 40. rokov prvý raz asfaltovali dovtedy pevnú štrkovú cestu.

Rekonštrukcia železničnej trate

Pravdepodobne v rokoch 1935 - 1936 železnica uskutočnila rekonštrukciu trate v dĺžke asi 500 m na úseku od Zvaralísk v Ľupčianskom chotári po železničný mostík Pod Strňami.

Trat' od Zvaralísk viedla popri Hrone ostrou zákrutou na náš chotár, kde pokračovala ďalšou zákrutou. Obidve zákruty zmiernili vybudovaním zárezu cez vyvýšeninu Krám. Priestor po starej trati okolo Moštenického potoka využívajú teraz záhradkári. Ďalšiu rekonštrukciu v dĺžke asi 200 m urobili od horného konca dediny po železničnú zastávku Predľubietová. Pôvodná trasa viedla tesne popri ceste. Úsek prispôbobil na vyššiu rýchlosť tým, že urobili jednu zákrutu s väčším polomerom.

Elektrina do Kutiny

Dňa 31. 3. 1940 predkladá žiadosť 12 rodín bývajúcich v časti Kutina na zavedenie elektriny. Elektrárne žiadajú od obce v roku 1941 príspevok vo výške 6.870,- Kčs. Za tým účelom obec žiada o podporu župný úrad, ktorý ju dňa 4. 11. 1941 zamietla. Preto bola elektrina do časti Kutina zavedená len v rokoch 1942 - 1943.

Evanjelický cirkevný dom „Kostolík“

Evanjelici začali v roku 1943 s dlho očakávanou výstavbou cirkevného domu. Začiatky tohto snaženia boli už v roku 1933, keď žiadajú obec (zápisnica OZ z 5. 10. 1933) odpredať obecny pozemok medzi domami Ondreja Šišiaka a vd. Marie Švihrovej na stavbu kostolíka. Tento plán sa nesplnil. Druhý pozemok, na ktorom sa začala výstavba, je medzi železničnou traťou a cestou poniže bývalej obecnej zvonice, naproti obecnému domu. S výstavbou sa začalo na jar 1943, podľa projektu staviteľov Beluš a Číž, evanjelici zo Slovenskej Ľupče. Objekt je riešený ako dvojpodlažný, spodná časť je určená pre cirkevný zbor, vrchná ako modlitebňa. Stavba je zakončená zvonnicou. Práce viedol staviteľ Číž, pomocné práce robili cirkevníci. Základný kameň cirkevného domu slávnostne posvätil biskup Osuský dňa 27. 6. 1943. V čase jeho výstavby bolo v obci 190 evanjelikov, z celkového počtu 550 duší (Tranovský kalendár - 1951, str. 66).

V snahe zlepšiť podmienky pre prácu poštového úradu ponúkajú evanjelici na tento účel miestnosti v budovanom cirkevnom dome na prízemí. Dňa 30. 9. 1943 uzatvárajú s obcou zmluvu o prenájme pre úradnú miestnosť a byt prednostu úradu na 10 rokov za ročný poplatok 1200,- Kčs.

Meliorácia pasienkov

Na jar 1943 sa začalo s odvodňovaním pasienkov s 50% podporou od štátu a tiež z iných príspevkov. Odvodňovanie sa robilo drenážnymi trubkami na Čiernochove. Drenážovaním sa sústredila voda do nádrže, aby bolo možné zavlažovanie pastvy.

Námestíčko

V roku 1943 podáva obec žiadosť o odkúpenie plochy okolo železničného strážneho domku pri škole a o zrušenie maštale a hnojiska, s cieľom vytvoriť v strede dediny malé námestíčko.

Hostinec pod slnkom

Taký bol nápis na priečelí budovy ponad okná. Bola to chýrna krčma, hojne navštevovaná nielen miestnymi občanmi, ale aj povozníkmi čo zväžali z hôr drevo. Pri návrate domov sa zastavovali v tejto krčme. Niekedy tam na kraji cesty stálo aj desať záprahov. V 30. - 40. rokoch často v nej večerami vyhrávali naši cigáni. Pri pálenke a muzike bývalo veselo. V zadnej miestnosti hrávali chlapi karty aj s kartármi zo Slovenskej Ľupče. Krčma sa stala ešte viac vyhľadávanou, keď hostinský Siman - prísťahoval sa z obce Nemecká - dal postaviť za krčmou na dolnom konci č. d. 116 divadelnú sálu a kolkáreň.

Divadelná sála a kolkáreň

Postavili ju začiatkom 40. rokov. Bola postavená celá z dreva. V obvodových zdvojených stenách bola tepelno-izolačná výplň - piliny. Stavba mala poloblúkovitú strechu. Priestranná sála a veľké javisko zodpovedalo vtedajšiemu nadšenému záujmu o divadelné predstavenia. Z boku vedľa sály bola kolkáreň a miestnosť, kde sa príležitostne predávalo občerstvenie. V sále sa sústreďoval spoločenský život obce. Okrem divadelných predstavení tu bývali verejné zhromaždenia občanov, tanečné zábavy, hrával sa aj stolný tenis. V rokoch 1950 Jednotné roľnícke družstvo nútene využívalo sálu na sušenie obilia. Sušenie mokrého obilia podstatne prispelo ku skráteniu životnosti stavby a postupne sa zvalila.

Kolkáreň - jedna z mála v okolí. Hra v kolky zaujala viacerých chlapcov, ktorí si popri určitej fyzickej námahe mohli aj vypiť. Hrávať chodili Ľupčani aj z iných dedín. Kolky stavali ručne chlapci, moji rovesníci a zarobili si pár koruniek. Najviac sa do tejto práce zapájali Luptákovie chlapci z Kutiny, aj Vladko Slobodník. Ja som tiež staval asi dva-tri razy. Na prelome 30. - 40. rokov bol Lučatín známou príťažlivou dedinou.

Politické a sociálne pomery

Obecná správa

Počet obyvateľov roku 1930 bol 586 duší a k 11. 9. 1939 - podľa správy notárskeho úradu č. 1937/prez. o zásobovaní obyvateľstva na poukážky - bolo 635 duší a 160 domácností, v roku 1940 bolo 622 duší.

Prečíslovanie domov urobila obecná správa v roku 1936. Chotár obce Lučatín mal v roku 1933 plochu 1889 katastrálnych jutár, 1268 kvad. siah. Obec žiada o opravu v katastri obce, lebo niektoré zmeny neboli premietnuté do plánu.

Vo voľbách 27. 9. 1931 bolo zvolených 15 zástupcov a 7 náhradníkov. Politické zastúpenie bolo nasledovné:

Politická strana	Počet odovzd. hlasov	Počet mandátov
Strana čsl. národnosocialistická	103	6
Slovenská ľudová strana Hlinkova	80	4
Slovenská národná strana	56	3
Republikánska strana zemedel. a maloroľníckeho ľudu	37	2
Spolu	276	15

Za starostu bol zvolený Emil Šutka za Stranu čsl. národnosocialistickú. Už v lete 1932 podáva písomnú rezignáciu sedem členov obecného zastupiteľského zboru. Dôvod nie je uvedený.

Obvodné notárstvo v Lučatíne podáva správu Okresnému úradu v Banskej Bystrici o verejnom zhromaždení Hlinkovej slovenskej ľudovej strany konanej dňa 29. 6. 1937, účasť 46, z toho 24 žien. Rečnil poslanec Šalát ako hosť.

Štatút obce z roku 1924 bol doplnený dňa 30. 10. 1937 podľa zákona č. 80/920. Toho dňa boli schválené doplnky a ukládajú zastupiteľstvu aj tieto nové povinnosti:

- Obecné zastupiteľstvo volí na spravovanie obecnej knižnice obecného knihovníka, ktorému prislúcha odmena 100,- korun ročne z obecnej pokladne.

- Obecné zastupiteľstvo volí na vedenie obecnej kroniky obecného kronikára. Za túto prácu mu prislúcha odmena 100,- korun ročne z obecnej pokladne.

Okrem toho došlo k zmene odmien pre funkcionárov a platov pre obecných zamestnancov. Oproti roku 1924 sa zvyšuje:

odmena

- starostovi z pôvodných 80,- na 480,- ročne
- námestníkovi z pôvodných 20,- na 180,- ročne

plat

- pokladníkovi z pôvodných 80,- na 420,- ročne
- pôrodnej babe z pôvodných 60,- na 400,- ročne
- doručovateľovi z pôvodných 600,- na 1200,- ročne.

Čisté dôchodky - príjmy z obecných dávok v tridsiatych rokoch sú vykázané nasledovne:

Roky	hasičská dávka	dávka za psov	dávka zo zábav
1933	0	285	---
1934	2510	175	---
1935	850	150	---
1936	2312	517	20
1937	1933	300	40
1938	1209	290	60
1939	2674	750	150
1940	2064	665	235

Osveta a rôzne

Obecná knižnica mala na konci školského roku 1929/30 144 zväzkov a spravoval ju správca školy Lacko.

Dochádzka v tunajšej škole bola v roku 1930 rozšírená na osem rokov.

Stromková slávnosť bola v lete 1936: žiaci zasadili v školskej záhrade stromček a zložili sľub, že budú chrániť a šetriť všetko, čo im príroda poskytuje.

Epidémia osýpok v roku 1936 postihla 26 žiakov našej školy z celkového počtu 44 žiakov. Bolo prerušené aj vyučovanie od 20. 11. 1936 do 3. 12. 1936.

Dňa 24. 2. 1938 bol premietaný film. Premietal Dr. Dilinger.

Už v 30. rokoch chodili do dediny s bábkovým divadlom a cirkusanti obyčajne aj s kolotočom na ručný pohon. Kolotoč krútili niekoľkí chlapci, za čo ich potom previezli zadarmo. Učinkovali v uličke pri katolíckom kostole.

V týchto rokoch ukončili stredoškolské štúdium:

Jozef Filip (1911) - technik - úradník

Z rôznych dôvodov neukončili štúdium Bežika Luptáková a Anna Muránska.

Včelárstvo

Včelárstvo bolo u nás dosť rozšírené. Podľa výkazu zostaveného starostom v apríli 1939 chovalo včely 16 občanov, počet rodín bol 72. Zoznam chovateľov:

Zadubenec František - št. horár

Berecz Ľudvík - penzista

Kliment Ján, ml. - kovorobotník

Filip Ján, st. - obchodník (s paprikou)

Kliment Ján, st. - roľník

Bobok Ján Ondrisovie - kovorobotník

Miterpach Teodor - kovorobotník

Svetlík Juraj - obchodník

Kasa Július - robotník

Fúdor Michal - kovorobotník

Svetlík Michal (krčmár) - obchodník

Meško Ondrej - nočný bachťár

Plameň František - predák železničiar

Kindernaj Jozef - prednosta št. st.

Šutka Ján č. d. 131 - študent

Slobodník Ernest - kovorobotník

V tom čase bolo v Hladli 10 a v Moštenici 24 včelárov.

Dňa 6. 8. 1939 na oslavu v Bratislave zorganizovala obec účasť našich občanov chlapcov a žien, 40 žien bolo v krojoch požičaných z Podkoníc. Na počesť blížiaceho sa štátneho sviatku páčila vatra Hlinkova mládež z tunajšej školy 13. 3. 1940. Ide pravdepodobne o prvý záznam o pálení vetry pri nejakej príležitosti. Kedysi dávno sa pálili tradičné tzv. jánske ohne na vrchu Bukovienka. V júli 1940 prišli do chaty YMCA skauti. Večerami poriadali veselé posedenia so spevmi pri táborovom ohni. K nim raz prispela aj Hlinkova mládež z našej školy. Naša mládež prichádzala častejšie a prizrieti sa prišli aj občania. V neskorších rokoch chodili do chaty aj chlapci z mládežníckej organizácie OROL. Tí občas pochodovali dedinou s palicami. V ďalších rokoch sem prichádzali aj nemecké deti. Tie jedávali napr. kravské maslo, zatiaľ čo naše deti jedli len priemyselne vyrobenú masť „vitelo“.

Počet žiakov v tunajšej škole k 1. 1.

1941 bol 66, z toho 51 katolíkov a 15 evanjelikov. Žiacka knižnica k tomu istému dátumu vlastnila 178 kníh. Pre chudobných žiakov bolo v roku 1942 v tunajšej škole k dispozícii 5 kusov učebníc. Doterajšia štátna škola bola premenovaná od 1. 9. 1942 na obecnú ľudovú školu.

Úplné a stále zatemnenie bolo nariadené 10. 9. 1942. Potom už nesvietili pouličné svetlá, aj obloky sa museli zakrývať.

Premena železničnej stanice

U nás bola veľká železničná stanica s prednostom. Rozsahom prevádzkových činností poskytovala zamestnanie viacerým obyvateľom. V roku 1941 došlo k premene - obmedzenie činností. Posledný prednosta - Kindernaj prešiel do Medzibrodu, kde bola postavená nová železničná stanica, ktorá prevzala funkciu stanice v Lučatíne. Zanikli tieto činnosti: križovanie vlakov a dopĺňanie vody pre rušne. Na našej stanici ostali vykonávať služby traja zamestnanci - manipulanti Saniga, Šefranko a Filip J. starší, ktorí sa v službe striedali a robili aj nočné služby. Vykonávali nasledovnú organizačnú činnosť: činnosť nákladnej železničnej stanice a to nakladanie a vykladanie vozňových zásielok a vážili zásielky. Činnosť osobnej a nákladnej pokladne - výdaj cestovných lístkov, zatváranie - otváranie závor na prechodoch. Pôvodne boli dva prechody s rampami a to pri obecnom moste a pri transformátore vedľa katolíckeho kostola. Funkčne udržovali dve návestidlá - jedno zdola a jedno zhora stanice a dve predzveste umiestnené v potrebnej vzdialenosti pred návestidlami. Z hornej strany bolo návestidlo powyše Kutinského jarku, z dolnej strany Pod stráňami poniže železničného mostíka a predzvest' powyše Moštenického potoka. Predzvest' a návestidlá sa museli každý deň zapalať a ráno zhasať. Túto prácu robili občas zamestnanci stanice.

Autonómia a vznik slovenského štátu

Vznik Slovenského štátu prijali naši občania rozdielne, ovplyvnení informáciami, ktoré sa do dediny dostali. Časť by si bola priala zachovanie spoločného štátu z obavy zhoršenia životnej úrovne, časť bola neutrálna. Ostatná časť občanov uvítala emigračné kroky slovenského národa. Časom sa však názory a vzťah na existenciu či zameranie štátnej politiky rýchlo menili predovšetkým u posledne uvedenej skupiny občanov a dostávali religiózny základ. Dominovali aj národnostné otázky a tak aj od nás musela odísť - pravdepodobne na jeseň 1938 až jar 1939 - jedna česká rodina Jindrovcov. Druhá zmiešaná rodina Peschlovcov sa odsťahovala neskoršie.

V obci pracovala Slovenská Hlinkova ľudová strana (HSĽS), mala 68 členov. Neskôr vznikla aj Hlinkova garda (HG) s počtom 13 členov, aktívnu činnosť nevykonávala. Medzi mládeňcami sa síce našlo niekoľko jednotlivcov - sympatizantov HG, ktorí v rovnošate a so slovenskou

zástavou prešli asi dvakrát dedinou, ale iné aktivity neprevádzali. Železničiar boli organizovaní v Hlinkovej dopravnej garde (HDG), kde ich zapísali bez ich súhlasu. Išlo o formálne a nanútené členstvo. Títo členovia sa nezapájali do žiadnej straníckej práce. V ďalších rokoch sa aktivity HSĽS a Hlink. ml. vyčerpávali len účasťou, ktorá bola obyčajne nariadená úradmi na oslavách štátnych sviatkov. Čoraz častejši a väčší vplyv Nemecka na dianie v našom štáte vyvolával u občanov postupne podvedomý až vedomý odpor proti Nemcom, proti vojne. V týchto zložitých rokoch sa formovali postoje jednotlivcov k spoločnému daniu v štáte a u niektorých sa aj protichodne menili.

Chlapčenské hry

Odras politickej situácie v tomto období sa prejavoval v rôznych oblastiach, napr. aj v chlapčenských hrách. Hrávali sme sa na Jánošíka a žandárov, neskôr cez povstanie sme sa už hrávali na partizánov a Nemcov.

Sled udalostí

- *Dňa 20. 11. 1938, v „Deň zmierenia“ sa zišlo národné manifestačné zhromaždenie. Zhromaždenie ľudu bolo v škole, účasť asi 150 ľudí. Na významnejších budovách boli vyvesené národné zástavy. Na zhromaždení prehovoril notár aj všetci piati predstavitelia zaniknutých politických strán. Následne nariadené domové prehliadky u funkcionárov zakázaných politických strán skončili bezvýsledne.*
- *Dňa 23. 3. 1939 pozbavení mandátu členovia zastupiteľského zboru zakázaných alebo rozpustených strán. Pozbavený bol jeden riadny člen a traja náhradníci. Novomenovaný nebol nikto, lebo bolo ešte dosť náhradníkov, ktorí kandidovali za iné strany.*
- *Utečenci - repatrianti. Z obsadeného územia na južnom Slovensku sa vrátili do Lučatína v roku 1939 - podľa výkazu Mária Uhríková s rodinou, Ján Kliment s rodinou, pravdepodobne sa vrátil aj Pavel Kučera. Prišiel aj Konštantín Kasa - učiteľ, ktorý v tom čase učil v Rakotáši na Žitnom ostrove.*
- *Dňa 19. 5. 1939 skladajú členovia obecného zastupiteľstva služobnú prísahu. Podľa podpisov v príslušnej zápisnici ostalo v obecnom zastupiteľstve 12 členov. Prísahu skladali aj všetci zamestnanci obce, napr. bubnárka - doručovateľka Mária Slobodníková a pôrodná baba Anna Karasková.*
- *Dňa 18. 3. 1941 rozpustené obecné zastupiteľstvo. Ustanovený bol vládny komisár Ondrej Saniga, doterajší starosta.*
- *V roku 1943 občania kopú protiletadlové zákopy na Sokole.*
- *Školská oslava štátneho sviatku v deň 14. 3. 1944 sa konala aj za účasti členov HSĽS, večer bola verejná oslava v sále u Šimanov „Pod slnkom“.*

(Pokračovanie v budúcom čísle)